

Μοναχισμός: Η ζωή του αέρα και του φωτός

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Δύο στοιχεία. Ο αέρας και το φως. Δύο όψεις της φύσης. Φύσης θαυμαστής ομορφιάς. Φύσης πνευματικής δροσιάς. Ο αέρας και το φως της ζωής. Μιας ζωής που όταν ζει τη φύση της ύπαρξης της στην κάτω αμαυρωμένη εικόνα, όχι μόνο θανατώνει τις ευκαιρίες της πνευματικής αναγέννησης, αλλά και πολλές φορές με τάσεις εμμονής εγκλωβίζεται εκεί. Και φυσικά η εμμονή είναι που αυξάνει την ένταση της συγκέντρωσης του νου και του πνεύματος σε εωσφορικές πτωτικές καταστάσεις.

Φωτο: Στράτος Καλαφάτης

Ο αέρας και το φως. Σκέψου λίγο. Πως μπορείς αυτόν τον αέρα και αυτό το φως να τα ζήσεις; Να δροσιστείς από την καλαισθησία της ταπεινότητας τους και να γεμίσεις μέσα σου με αυτά; Εις τα άνω. Εκεί βρίσκεται η απάντηση. Και η εις τα άνω σαν κατάσταση σκέψης και κατεύθυνσης, μα και βιώματος, δεν είναι μόνο μία τοποθεσιακή αναφορά, αλλά και μία ανάταση. Μία αναγέννηση. Μία μεταμόρφωση ψυχής που μέσα από τη σιωπή των δακρύων, σαν θυμίαμα κατευθύνεται εις τα άνω. Ο αέρας και το φως. Η ζωή του αέρα και του φωτός. Μία ζωή μυστική. Αποτελεί σίγουρα μία ανάγκη. Έναν πόθο. Έναν έρωτα. Με μία διάρκεια προκλητική, αφού αποδυναμώνει κάθε στατική έκφραση του χρόνου και με ένταση συνεχούς διαχρονικής (χρονολογικά και μυστηριακά) αναφοράς στο πρόσωπο του Τριαδικού Θεού, έχει έρωτα να ζει, να κινείται, να αναζητά, να σκέφτεται, να ποθεί Θεό. Να τινάζει το μυαλό εις τα άνω. Να πέφτει, να κυλιέται στην αμαρτία, να σηκώνεται, να ξαναπέφτει, να ξανασηκώνεται, να ξαναπέφτει, να δακρύζει, να αισθάνεται το έρεβος της πτώσης, να ζαλίζεται, να μην αισθάνεται, να νεκρώνει την ευαισθησία των πνευματικών αισθητηρίων, να παραιτείται, να σηκώνεται, να πέφτει ξανά και να ανεβαίνει. Εις τα άνω.

Ένας άγιος της ερήμου ο όσιος Εφραίμ ο Σύρου, γράφει στο βιβλίο του «Ασκητικά»: «Δύο λοιπόν τάγματα παρέστησεν ο ανωτέρω λόγος (αναφέρεται σε λόγο του Αποστόλου Παύλου). Τον γάμον δηλαδή και τον μοναχικόν βίον. Συ λοιπόν, αδελφέ, γνώρισον και ίδε εις ποιον τάγμα είσαι τεταγμένος, και οποίον

είναι το ένδυμα σου, και ποια είναι αι ευχαί και αι συνθήκαι, τας οποίας υπεσχέθης εις τον Θεόν». Η ορθόδοξη εκκλησία δια του στόματος του θείου Παύλου και των θεοφόρων Πατέρων, αναδεικνύει δύο δρόμους ζωής. Ο ένας είναι εκείνος του έγγαμου βίου και ο άλλος εκείνος του μοναχισμού. Του γνήσιου και υγιούς μοναχισμού όπου οι μοναχοί ζουν μέσα στην εκκλησία. Και αυτές τις οριοθετήσεις σοφά τις έβαλε ο Μ. Βασίλειος με τα ασκητικά του κείμενα (τους «όρους κατά πλάτος» και «τους όρους κατ' επιτομήν»). Κι έγινε λόγος ανωτέρω για υγιή μοναχισμό, σε αντίθεση με τον άρρωστο μοναχισμό, όχι ως προϊόν «δυοφυσητισμού», αλλά ως διάκριση του υγιούς στοιχείου από το ασθενές. Ο Σεβασμιότατος Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. Ιερόθεος σωστά επισημαίνει: «...Για να καταλήξω, θέλω να πω ότι ο υγιής μοναχισμός είναι η δόξα της Εκκλησίας, ενώ ο άρρωστος μοναχισμός, που μετατρέπεται σε Ενορία, σε Επισκοπή και σε κοσμική οργάνωση, σε "καταγώγιο", κατά την έκφραση των ιερών Κανόνων, είναι πηγή ποικίλων ανωμαλιών στην Εκκλησία και την κοινωνία, είναι πραγματική πληγή της Εκκλησίας και αιώνιος όλεθρος των μοναχών».

Αυτή είναι η θαυμάσια ζωή του αέρα και του φωτός. Εκεί ψηλά όπου φυσάει άγιος αέρας. Εκεί ψηλά όπου εισέρχεται στο ανθρώπινο σώμα θείο φως. Γι' αυτό και η προτροπή του Ιωάννη Δαμασκηνού για ανάβαση της ψυχής στα ουράνια, καθώς μας λέει ο ιερός πατήρ στην Παρακλητική πως «εις τα όρη ψυχή αρθώμεν· δεύρο εκείσε, όθεν βοήθεια ήκει» (αναβαθμός ήχος πλ. α'). Πιο ψηλά, πιο πέρα, πιο ήσυχα, αισθάνεσαι πως αφήνεις τα επίγεια που δεν αποτελούν αμαρτία, αλλά εμπόδιο στην ησυχία της άσκησης. Γι' αυτό κι όταν στη Θεία Λειτουργία, ο ιερέας ετοιμάζεται να βγει με τα Τίμια Δώρα, οι ιεροψάλτες, ψάλλουν τον Χερουβικό Ύμνο, έναν ύμνο προετοιμασίας για τη θεία μυσταγωγία της ευχαριστιακής λατρείας, ο οποίος ύμνος καταλήγει με τα λόγια «πάσα την βιοτικήν αποθώμεθα μέριμναν».